

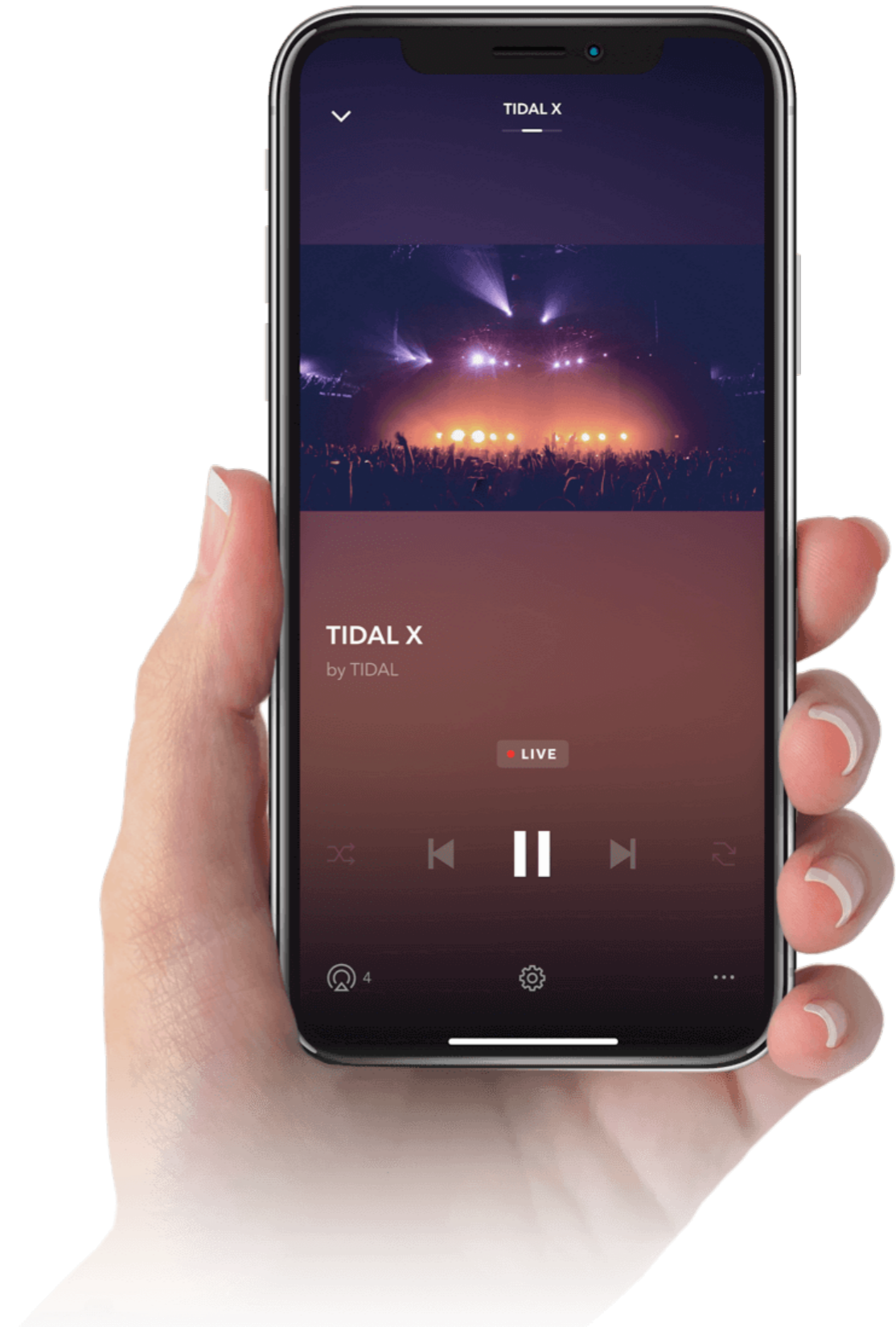
Lossless Online Streaming Tidal versus Qobuz

*Het hele plaatje
dus niet alleen de geluidskwaliteit*

Lossless Online Streaming Tidal versus Qobuz

Tidal en Qobuz zijn op dit moment de online streaming muziekdiensten waar je als muzikliefhebber met een voorkeur voor betere geluidskwaliteit niet omheen kunt. Natuurlijk moeten we - al is het maar omwille van de compleetheid - ook Apple Music, Spotify en Deezer noemen, maar die diensten bieden vooralsnog geen lossless streaming aan. In elk geval niet in Nederland. En aangezien ik van mening ben dat er vandaag de dag - afgezien van de maandelijkse kosten misschien - geen enkele reden meer is om NIET voor lossless streaming te kiezen, laten we die lossy diensten nu even buiten beschouwing. Maar als je er maar één zou kunnen kiezen, welke moet het dan worden? Tijd om ze eens naast elkaar te zetten en alle aspecten te bekijken. Uiteraard luisterde ik naar de geluidskwaliteit - die ik uiteraard ook vergeleek met bestanden die 'native' op mijn eigen NAS staan, maar aangezien ik volgens collega John Darko van [Darko.Audio](#) een typische 'music first audiophile' ben hield ik ook rekening met het muzikale aanbod van beide diensten. En tenslotte beoordeelde ik het gebruiksgemak van beide. Daar gaan we!

Tidal

Oorspronkelijk heette Tidal nog Wimp. De Noorse oprichters ervan vonden dat kennelijk een leuke naam, maar toen iemand ze er op had gewezen dat Wimp in het Amerikaanse 'slang' zoiets betekent als 'lulletje lampenkatoen' veranderden ze de naam in Tidal. Toen Tidal nog in Noorse handen was kon je er vooral als liefhebber van obscure Scandinavische Black Metal niet omheen, maar de catalogus breidde zich al snel uit om meer overlap te bieden met marktleider Spotify. Een paar jaar geleden werd Tidal verkocht aan de Amerikaanse rapper en muzikondernemer Jay-Z. Dat leverde een hoop toekomstperspectief en goodwill op, maar er waren ook wat bedenkingen waar ik later op zal terugkomen. Tidal kent twee abonnementen, Premium en Hifi. Het Premium abonnement kost nét geen tientje per maand en biedt net als Spotify lossy streaming tot maximaal 320 kb/s. Ik heb het hier dus over het lossless Tidal Hifi abonnement, dat op een cent na 20 euro per maand kost. Als je via Apple's Appstore een abonnement afsluit betaal je 30% meer, maar behalve dat je alles 'eenvoudig en overzichtelijk' via de App Store afrekenen zijn er geen voordelen. Gewoon via tidal.com afsluiten dus.

LOSSLESS ONLINE STREAMING - TIDAL VERSUS QOBUZ

Qobuz

De Franse streamingdienst Qobuz heeft een wat bewogen opstartfase achter de rug. Het bedrijf heeft op de rand van de afgrond gebalanceerd en was bijna failliet verklaard, maar de Franse overheid stak daar een stokje voor en bood de helpende hand. Inmiddels is Qobuz een redelijk goed draaiend bedrijf. Toen Qobuz begin dit jaar op de Amerikaanse markt werd uitgerold, en de langverwachte integratie in Roon eindelijk een feit was, abonneerde ik mezelf voor een maand op Qobuz Studio. Je moet daar wel even een account voor aanmaken (maar dat had ik al omdat ik regelmatig gebruik maak van de downloadwinkel van Qobuz) maar dan is de eerste maand geheel gratis.

Plan	Price	Quality	Features
Premium	9.99€ /month or €99.99 / year	MP3 QUALITY STREAMING 320 kbps	Try for free
HI-FI	19.99€ /month or €199.99 / year	CD QUALITY STREAMING FLAC 16-Bit / 44.1 KHz	Try for free
STUDIO	24.99€ /month or 249.99€ / year	HI-RES QUALITY STREAMING FLAC 24-Bit up to 192 KHz	Try for free
Sublime+	299.99€ /year	Hi-Res quality streaming + Hi-Res downloads at reduced prices	Discover Sublime+

Qobuz heeft vier verschillende abonnementen. Premium, dat net als Tidal Premium ongeveer een tientje per maand kost en eveneens lossy streaming tot 320 kb/s biedt, Hi-Fi, dat voor krap twintig euro per maand lossless streaming in flac kwaliteit biedt, Studio, waarbij je voor net geen 25 euro per maand ook hi-res streaming tot 24/192 krijgt, en Sublime, dat je voor 299,99 euro alleen per jaar kunt afsluiten, maar waarvoor je naast hi-res streaming ook een flinke korting op hi-res downloads krijgt. Qobuz biedt voor ieder Streaming Plan overigens korting als je per jaar betaalt, wat je het prijs-equivalent van twee losse maanden als voordeel oplevert. Uiteraard zit je er dan wel een jaar aan vast. Wanneer je per maand betaalt kun je maandelijks een ander 'plan' kiezen of je abonnement stopzetten. Ik begon met een gratis proefmaand van het Studio hi-res abonnement, en heb dat daarna laten doorlopen en niet teruggezet naar Hi-Fi niveau.

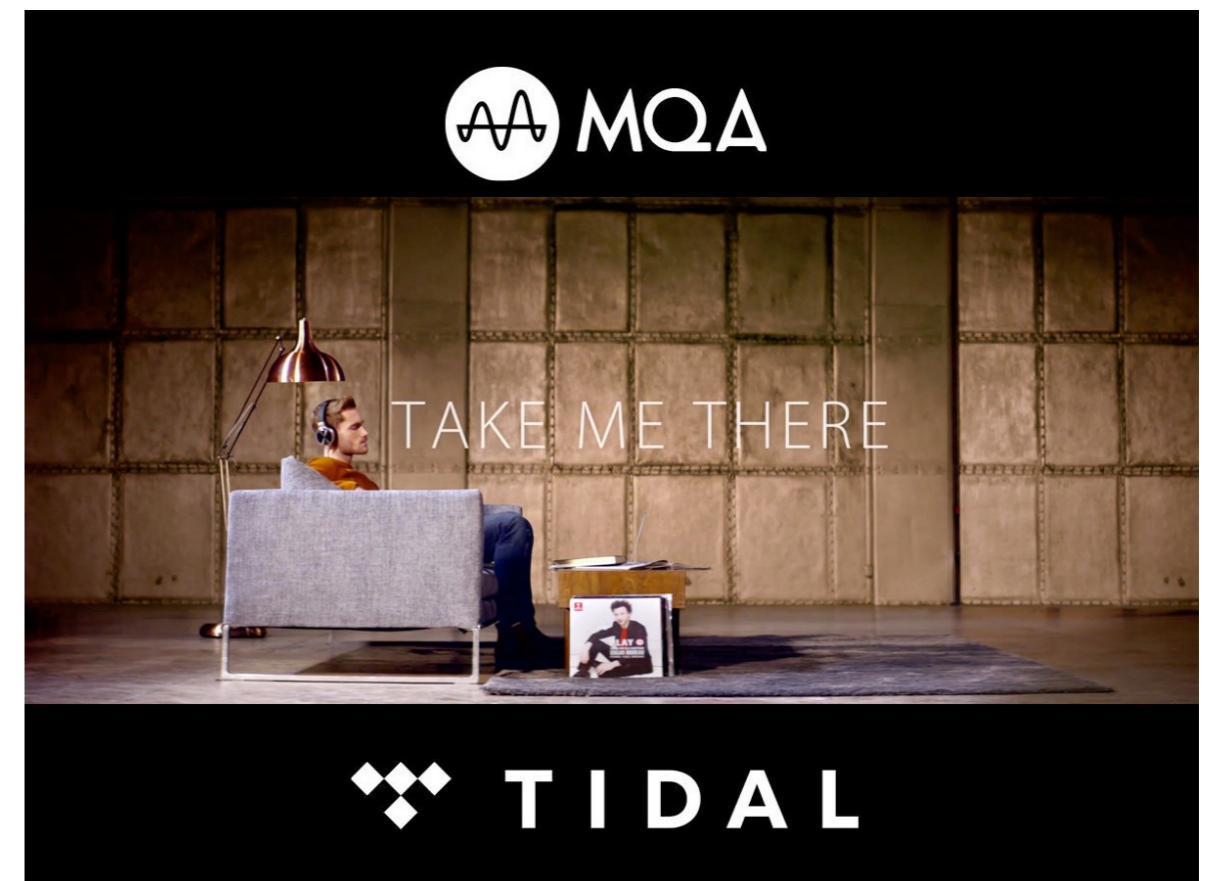

De Technische Verschillen

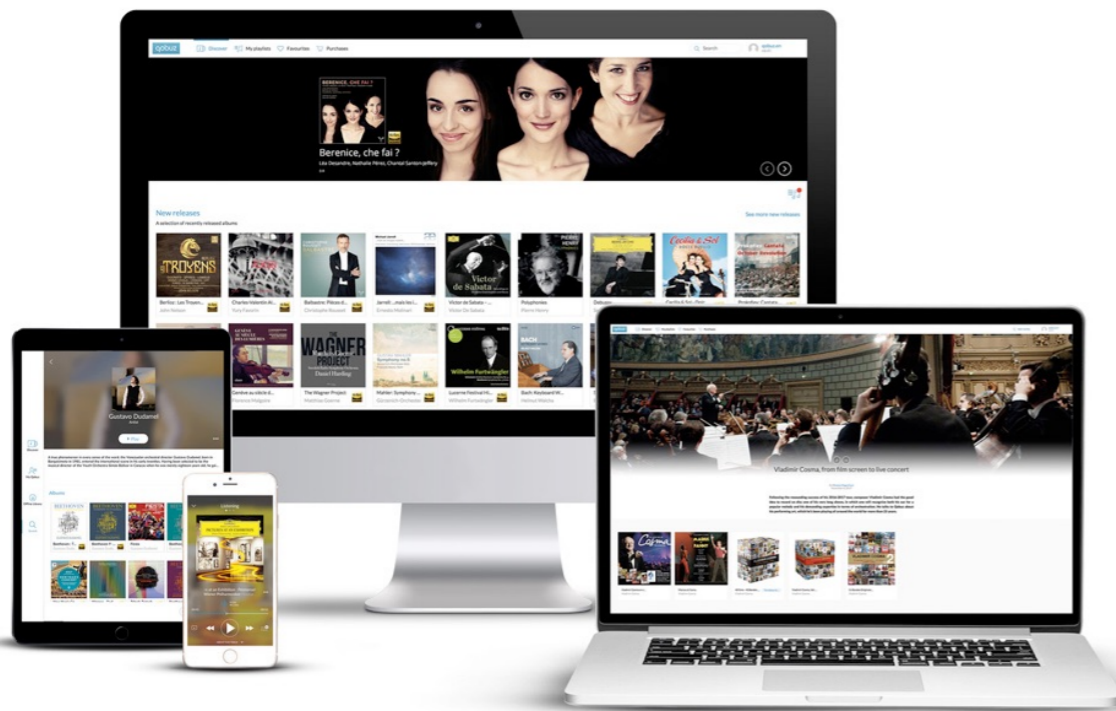
Op zich ben ik geneigd om naast de geluidskwaliteit ándere factoren - zoals de catalogus - een stuk belangrijker te vinden, maar er is toch een technisch verschil dat voor sommige audiofielen de doorslag kan geven. Het enige verschil dat er volgens mij toe doet, is namelijk dat Tidal met hun Tidal Masters (alleen beschikbaar voor Tidal HiFi abonnees) wél een groeiende maar nog steeds relatief kleine bibliotheek biedt van albums die in MQA zijn gecodeerd. Qobuz biedt dat niet. Voor mij is dat geen dealbreaker, maar gezien de 'fuss' die er op forums nog steeds over MQA bestaat, moet je mijn mening hierover ook echt niet zien als méér dan mijn mening. En die luidt als volgt: ik vergelijk de discussie rond MQA wel eens met autobanden. Meer bepaald met de bandenverkopers die je banden op verzoek kunnen vullen met stikstof in plaats van 'gewone' perslucht. Het verkooppraatje is dat je banden dan langer op spanning blijven, wat veiliger en zuiniger is.

Maar als je er op vakantie langs de Franse 'autoroute' achter komt dat je banden door je volle kofferbak wel een paar tiende bar extra druk kunnen gebruiken zul je bij het tankstation tevergeefs een stikstofpomp zoeken. Had je gewone perslucht in je banden gehad, dan kon je de slossen van je voiture voor 50 eurocent rondom weer netjes op spanning brengen. Stikstof in je banden is toch een beetje exclusief, dus eigenlijk een subtiele manier om klanten te binden. Ook in Nederland zijn er namelijk amper stikstofpompen langs 's Heeren Wegen te vinden. Dat gevoel heb ik ook een beetje met MQA. Elke moderne da-converter kan 'gewone' PCM-bestanden tot 24/192 resolutie verwerken, maar voor MQA heb je specifieke afspeelapparatuur nodig die de essentiële 'second unfold' kan uitvoeren. Met andere woorden, alleen met een MQA-capabele da-converter of geïntegreerde streamer profiteer je er optimaal van. Dat neemt echter niet weg dat er genoeg mensen zijn die wél MQA kunnen afspelen, dus ik schrijf deze optie zéker niet af.

Sterker nog: wat éxtra technische mogelijkheden betreft is het dus 1 : 0 voor Tidal

De Catalogus

Dit is waar het vergelijk tussen Tidal en Qobuz wat mij betreft interessanter wordt. Zoals ik al eerder vertelde scoorde Tidal in hun beginjaren vooral met een interessante subcatalogus met obscuurdere muziek, en dat was - voor mij althans - een aangename aanvulling op Spotify. Sinds Tidal werd gekocht door Jay-Z is de overlap met het aanbod van Spotify echter veel

groter geworden, en je ziet op de homepage van de Tidal apps een duidelijke 'voorkeurspromotie' van albums die door de vrienden en genre-genoten van Jay-Z zijn gemaakt. Hij trekt zijn eigen catalogus een beetje voor. Op zich is daar niks mis mee als je interesse sterk uitgaat naar Amerikaanse Hiphop, Rap en R&B, maar als je smaak breder of dieper is zul je binnen Tidal vaak zélf ook breder en dieper moeten zoeken om interessante nieuwe muziek te vinden. Het staat er heus wel in, wat dat betreft bieden Tidal en Qobuz in grote lijnen hetzelfde, maar muzikliefhebbers met een meer eclectische muzieksmaak zijn wat het ontdekken van nieuwe muziek betreft écht beter af met Qobuz.

Misschien omdat Qobuz zich sowieso wat meer op de Europese muziekluisteraar richt, maar waarschijnlijk is dat de Fransen gewoon een véél fanatiekere en breder georiënteerde muziekredactie aan boord hebben die de collectie toch nét wat meer vanuit de muziek cureert dan vanuit de commercie. Laat ik het zo zeggen: zélf als ik de 'nieuw spannend speledingetje'-factor meereken, heb ik in de eerste maand dat ik Qobuz gebruikte gewoon méér nieuwe muziek ontdekt en aan mijn collectie toegevoegd, dan heel het jaar ervoor via Tidal. Dat is weliswaar volkomen persoonlijk, maar 'just sayin'..'

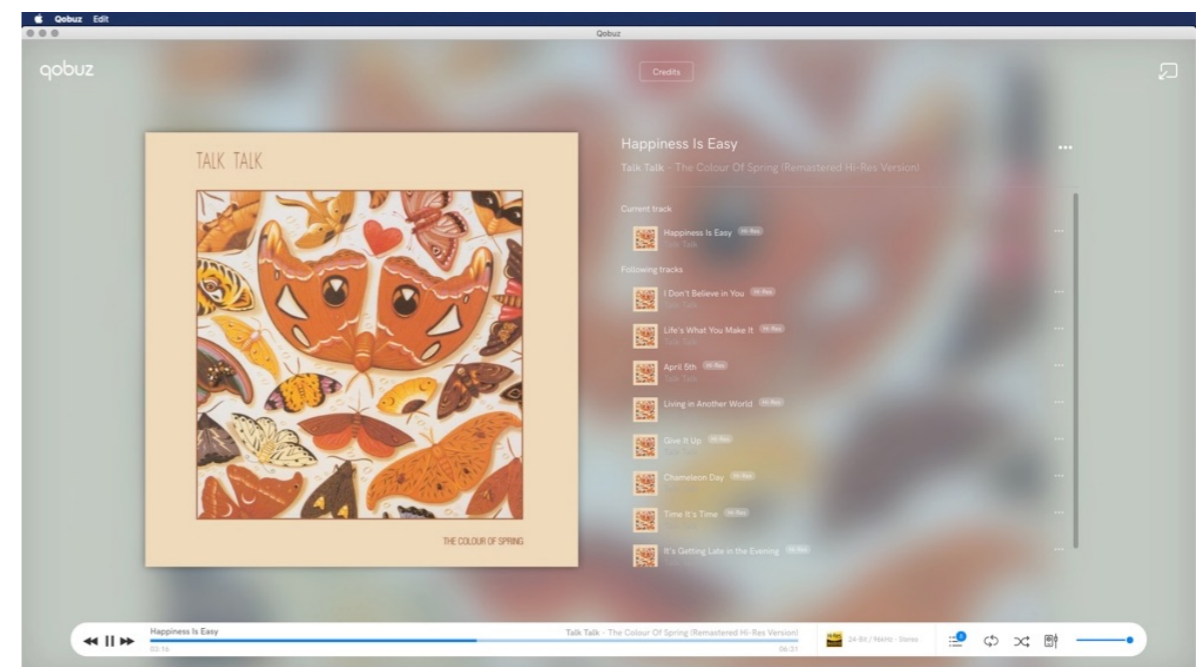
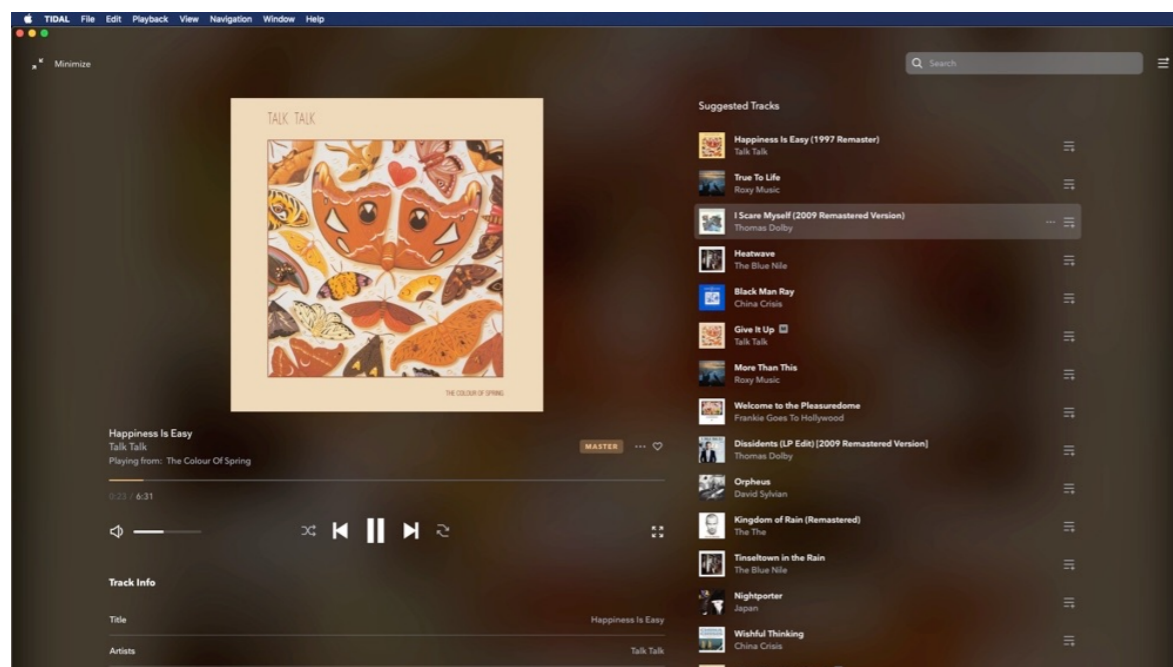
De hi-res downloads die Qobuz in hun download shop aanbiedt kun je, wanneer je in je account bent ingelogd, óók via de desktop-app rechtstreeks op je computer binnenhalen. Hier is nog wel een opmerkelijke kleinigheid te melden, die overigens niet direct met Qobuz te maken heeft. Het betreft een kleine onduidelijkheid in Roon. Qobuz biedt van sommige albums namelijk zowel een gewone als een hi-res versie aan in hun streaming bibliotheek, maar er zijn óók albums die weliswaar een hi-res logo dragen, maar waar in de desktop app van Qobuz netjes bij staat vermeld dat de hi-res versie uitsluitend als download in de shop beschikbaar is. Roon maakt dat onderscheid echter niet, en toont het bestand in gewone resolutie als hi-res. Geen dingetje van Qobuz dus (en inmiddels als 'bug' gemeld bij Roon) maar wel handig om te weten.

Vlak voor rust staat het daarom gewoon 1 : 1 bij Tidal tegen Qobuz

De Apps

In de tweede helft bekijken we de apps van beide aanbieders. Zowel de desktopversies als de mobiele versies van beide bedrijven zijn eigenlijk gewoon dik in orde. Tidal heeft gekozen voor een zwart thema, wat in de avonden prettiger aan het oog is, en Qobuz heeft een wit thema, wat overdag beter werkt. Aan intuïtief bedieningsgemak ontbreekt het echter bij geen van tweeën. Het is uiteraard even wennen als je overschakelt, want dingen zitten natuurlijk niet op dezelfde plaats, maar als je het mij vraagt hebben ze goed naar elkaars interface gekeken voor 'wat er op en aan moet zitten'. De vormgeving is dan meer een smaakwestie. Mijn voorkeur gaat licht uit naar de Qobuz interface, maar Tidal reageert soms nét iets sneller, iets dat vooral binnen Roon opvalt, maar daar is het ongetwijfeld een softwarevraagstuk dat in toekomstige updates zal worden opgelost.

Gelijkwaardig dus, en omdat we niet aan halve punten doen staat het hiermee dus 2 : 2.

De Geluidskwaliteit

Dit zal voor velen toch de doorslaggevende factor zijn, en dat begrijp ik. Buiten mijn professionele kennissen- en vriendenkring ken ik maar heel weinig mensen die een Tidal of Qobuz abonnement hebben vanwege de hogere resolutie van de lossless bestanden die je ermee kan afspelen. Dat tweede tientje per maand (waar je vroeger nét 1 'Nice Price' cd voor kon kopen) is vaak teveel gevraagd. Het feit dat marktleider Spotify een aandeel van meer dan 40% 'gratis' luisteraars heeft die advertenties tussendoor voor lief nemen, spreekt wat dat betreft boekdelen. Maar goed, ik ga dus wél voor de beste geluidskwaliteit, en het feit dat jij dit artikel leest zegt denk ik ook wel wat, dus snel door met het tweede deel van de tweede helft.

Hoe heb ik het aangepakt? Om te beginnen moest ik een da-converter gebruiken die moeiteloos met alle bestandsformaten overweg kon, inclusief

MQA. Uiteraard heb ik een aantal van dat soort converters in huis, maar de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik die niet dagelijks in gebruik heb. De keuze viel op de kleine maar bijzonder fraai klinkende iFi nano iDSD Black Label, die ik met een AudioQuest NightHawk hoofdtelefoon beluisterde én via een AudioQuest Big Sur interlink op mijn eigen referentieset (PrimaLuna buizenversterker en Kharma prototype luidsprekers - voor de 'gear-fetisjisten') aansloot. Roon was in alle gevallen de afspeelsoftware. Vier weken luisterde ik allerlei soorten muziek uit alle mogelijk bronnen, en daar kwam al vrij snel een bepaald beeld uit naar voren. Voor de definitieve luister-test had ik echter een track nodig die in alle resoluties en bestandsformaten beschikbaar was. De keuze - na uitgebreid speurwerk, want informatie over welke master er is gebruikt ontbreekt bij vrijwel elk album - viel op Happiness Is Easy van The Colour Of Spring van Talk Talk. De netjes (lees: mooi dynamisch) geremasterde versie uit 1997, die later ook gebruikt is voor de hi-res remaster uit 2014, is via Tidal als gewone flac file én als MQA

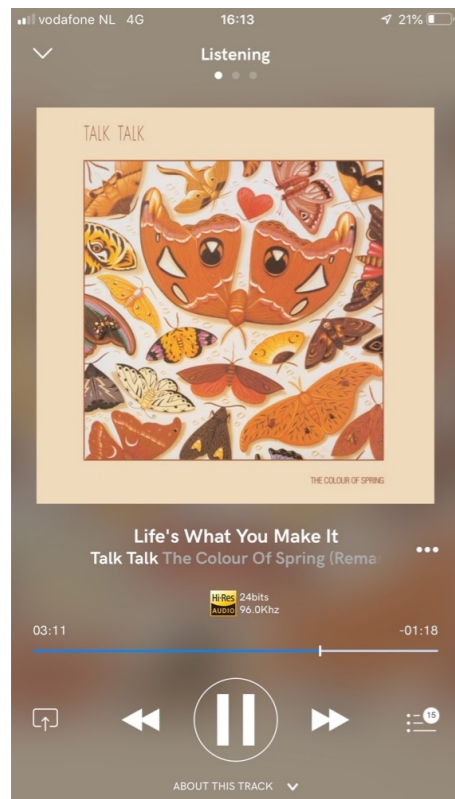

master te beluisteren, bij Qobuz als gewone flac file en als 24/96 hi-res bestand, én ik heb hem zowel in flac als in 24/96 hi-res op mijn NAS staan. De beschreven verschillen in geluidskwaliteit zijn een gemiddelde van de luistersessies via de AudiQuest NightHawk rechtstreeks vanuit de iFi nano iDSD Black Label en via de referentieset. De beschrijvingen staan in volgorde van voorkeur, waarbij ik het lekkerste bewaar tot het laatst.

Op de zesde plaats eindigde de gewone flac file via Tidal. Die klonk van allemaal het 'donkerst', met het minste dynamiek en hij miste een klein topje aan detaillering. Dat was gedurende de vier weken dat ik allerlei muziek beluisterde ook wat ik bij andere mu-

ziek merkte. Alsof er bij muziek die ik via Tidal binnenhaalde tóch nog enige compressie plaatsvond.

Op de vijfde plaats eindigde de flac file via Qobuz. Die klonk soepeler en schoner, maar nog met licht aangezette s-klanken ten opzichte van de hoger geëindigde kandidaten. Maar instrumenten en zang hadden net iets meer kleur en vooral in ritmisch opzicht was Qobuz sterker dan Tidal, dat de muziek naar verhouding een beetje leek te versmeren.

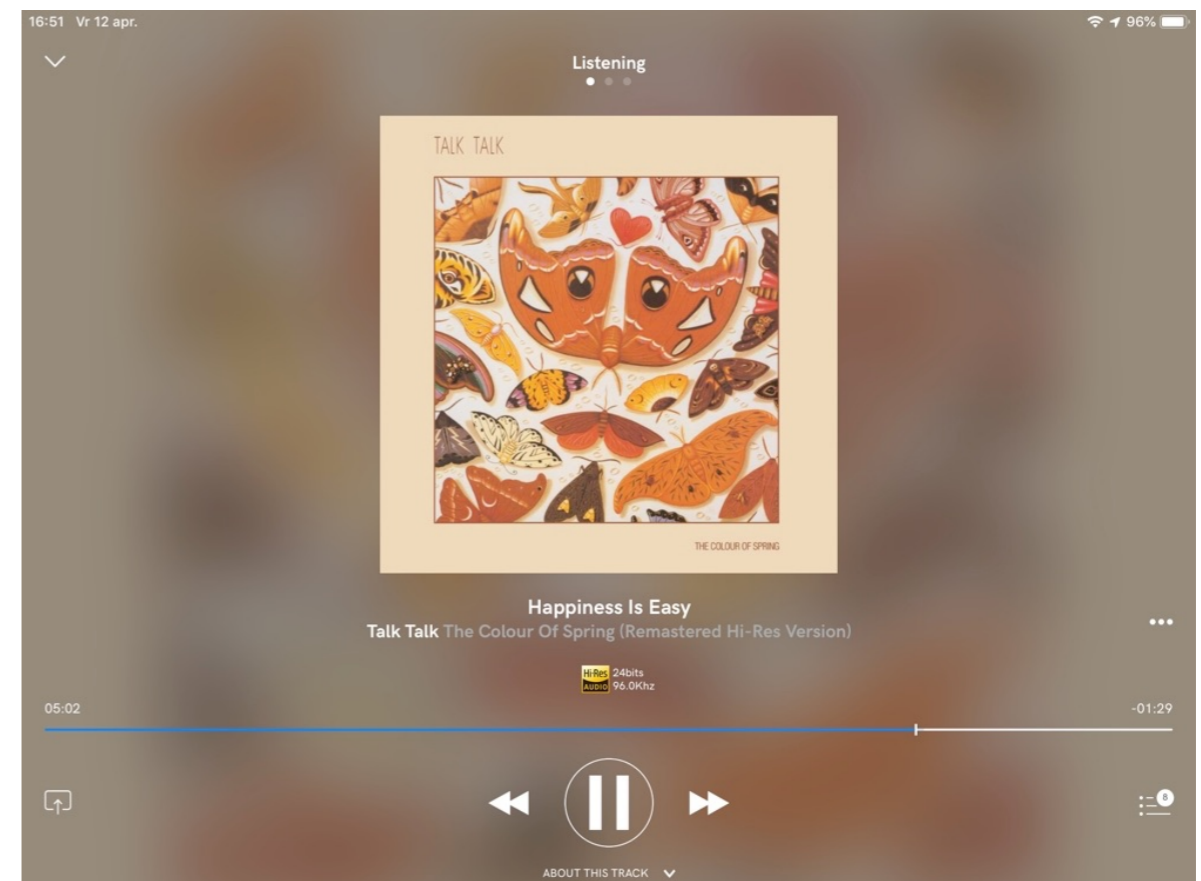
Op de vierde plaats eindigde de remaster in gewone flac-resolutie die op mijn NAS staat. Wat vooral opviel was dat deze meer rust had dan beide online versies, en daarom prettiger luisterde. Hij 'liep soepeler het oor in' als het ware, en tonaal was hij ook correcter, met gedetailleerde maar ook zachtere hoge tonen.

Op de derde plaats eindigde de MQA Master versie via Tidal die tot 24/96 resolutie werd uitgepakt door Roon en de iFi. Deze versie had wat meer klankkleur dan de 'native' flac versie op de NAS, en hij klonk voller en krachtiger. Hieruit bleek wat mij betreft dat hi-res online streaming wel degelijk een meerwaarde kan bieden ten opzichte van 'normale' resoluties die je zelf in huis hebt. Of dat bij elk album zo is betwijfel ik, omdat er 'in real life' te veel slecht geremasterde albums in omloop zijn waarbij een hogere resolutie door de extreme compressie geen enkele zin heeft. Maar bovendien zul je lang niet altijd naar albumversies kunnen luisteren die afkomstig zijn van dezelfde master. Maar gemiddeld toch de duim omhoog voor Tidal MQA.

Plaats twee was - en dat kwam niet als verrassing - voor de Qobuz hi-res 24/96 versie. Deze klonk opener dan de MQA versie via Tidal en er zat meer rust in de muziek, die tevens schoner klonk. Ook de timing leek wat vlotter te zijn, waardoor de muziek vloeiender en aantekelijker werd weergege-

ven. Als je ervan uitgaat dat Tidal en Qobuz dezelfde master hebben gebruikt moet er dus een andere reden zijn waarom Qobuz een lichte voorsprong heeft ten opzichte van Tidal. Welke dat kan zijn is er een voor de geleerden. Mijn theorie is - en ik sta open voor suggesties - dat het ermee te maken heeft dat de servers van Tidal in Amerika staan en die van Qobuz in Frankrijk, en dat de bestanden vanuit Amerika - hoewel met de snelheid van het licht - een groter traject over het internet hebben moeten afleggen naar mijn router, waardoor een kleine component aan jitter in de datastream kan zijn ontstaan. Wie het weet mag het zeggen.

Dat zou echter wel een goede verklaring zijn voor de nummer-1 positie, die trots wordt bekleed door de officiële 24/96 versie van het album die op mijn NAS staat. Ik moet toegeven dat de verschillen met Tidal en vooral met Qobuz heel klein waren, maar dat de 'native' versie op alle genoemde karaktereigenschappen gewoon meer punten scoorde. Hij had net wat meer rust, klankkleur, neutraliteit, dynamiek, ruimtelijkheid en ritmische samenhang. En dus bood hij onder de streep het ultieme muziekgenot in deze luistertest.

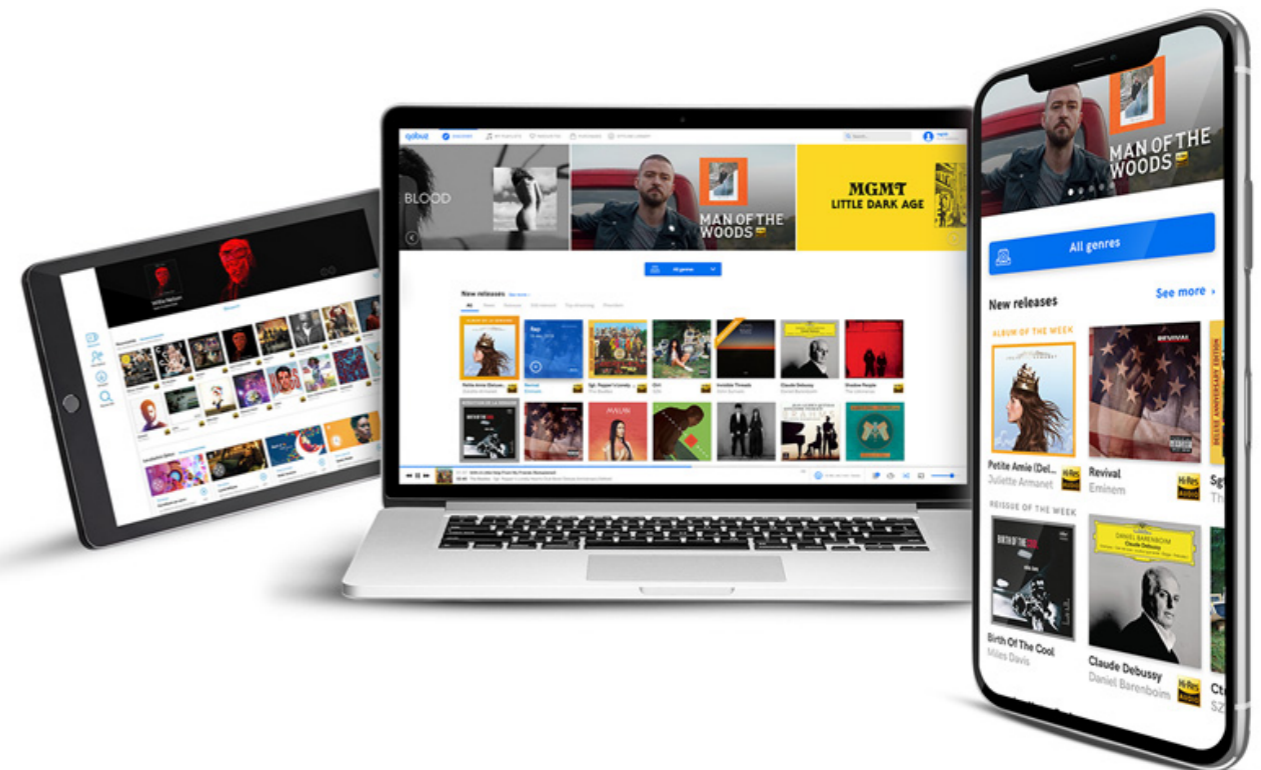

De Eindstand

Er zijn, zo heb ik vastgesteld, meerdere redenen te bedenken om voor Tidal of juist voor Qobuz te kiezen. Als je de streamingdienst van je keuze voornamelijk binnen Roon wil gaan gebruiken kun je het stuk over de interface en de apps laten voor wat het is. Maar als je net als ik een brede smaak hebt, maar desondanks niet zo heel erg vaak luistert naar - hou me ten goede - zwarte Amerikaanse popmuziek, dan is Qobuz duidelijk de

winnaar op het gebied van muzikaal aanbod. Als je per se gebruik wil kunnen maken van MQA is de keuze duidelijk: Tidal. Als je hi-res in zijn volle oningepakte glorie ook prima vindt, of er domweg de da-converter niet voor hebt, dan zou ik Qobuz kiezen, zelfs als je daar 5 euro in de maand méér voor moet betalen. Want wat is nu 5 euro per maand? Twee Cappufrappumoccalattechino's van de Starbucks op het station. Dan drink je maar één dag in de maand gewoon de net-niet-helemaal-geen-koffie uit de automaat op je werk. Of pak een keer de Warme Chocolate'melk' of zo. Doe eens gek... Want ook wat de geluidskwaliteit betreft heeft Qobuz wat mij betreft het beste team in het veld. Zowel in gewone resolutie als in hi-res klinkt Qobuz beter dan Tidal. En hoewel 'native' bestanden doorgaans nog nét wat beter klinken is dat verschil totaal niet relevant als je de streamingdienst - net als ik - vooral gaat gebruiken om muziek te beluisteren die niet op je eigen NAS te vinden is.

De eindstand is derhalve 2 : 3 in het voordeel van Qobuz. Shirtjes ruilen en onder de douche!

Muziek

Tidal

Talk Talk - The Colour Of Spring (16/44)

Talk Talk - The Colour Of Spring (MQA)

Qobuz

Talk Talk - The Colour Of Spring (16/44)

Talk Talk - The Colour Of Spring (hi-res)

De officiële **24/96 download** is onder andere [hier](#) te koop.

© 2019 art's excellence - www.artsexcellence.com

Dit document is eigendom van art's excellence en mag niet worden gepubliceerd zonder onze toestemming.